

naam **Aebe Aalberts**
leeftijd **46**
opleiding **bedrijfskunde NHL-Stenden en een MBA aan Nyenrode**
carrière **directeur bedrijfsvoering AB Vakwerk, sectorspecialist melkveehouderij LTO Nederland**
huidige functie **manager Dairy Campus**

naam **Kees de Koning**
leeftijd **64**
opleiding **HBO Green Academy**
carrière **Landbouwvoorlichting, ministerie van Landbouw, vanaf 1995 actief voor Wageningen UR, sinds 2011 actief betrokken bij de opzet en realisatie Dairy Campus**
huidige functie **manager innovatie en business development Dairy Campus**

Aebe Aalberts: **‘Nederland wordt internationaal gezien als gidsland voor de melkveehouderij’**

Dairy Campus als start van innovaties

Innovatie en vakmanschap dragen bij aan oplossingen voor emissies, dierwelzijn en klimaat, zo is de ervaring op innovatiecentrum Dairy Campus. Managers Kees de Koning en Aebe Aalberts voorzien dat het tijd is voor een nieuw stalsysteem. De Koning: 'Soms moet je af van een idee dat vooral voortbordurt op bestaande situaties.'

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

We zijn een innovatiecentrum, geen proefbedrijf.' Direct aan het begin van het interview corrigeert Kees de Koning een veelgemaakte opmerking over de rol van het bedrijf Dairy Campus. Het melkveebedrijf aan de rand van Leeuwarden is volgens De Koning, manager innovatie en business development van Dairy Campus, veel meer dan het resultaat van de reorganisatie die Wageningen UR begin deze eeuw doorvoerde onder de destijds zes proefbedrijven die de universiteit bezat. 'Dairy Campus is een netwerk, een samenwerking van onderzoek en bedrijfsleven. Voor de Nederlandse melkveehouderijsector geldt dat je in je eentje niets bereikt. Samenwerken, daar draait het om. En dat is wat we hier doen.'

De nieuwe stallen van Dairy Campus verze-zen in 2016 op het terrein van het toenmalige proefbedrijf Ny Bosma Zathe. De huidige 500 melkkoeien zijn verdeeld over zes onderzoeksstallen. Ook de 327 hectare biedt volop mogelijkheden voor praktijkonderzoek. Jaarlijks zijn er zo'n 10.000 bezoekers uit binnen- en buitenland en sinds vorig jaar is Aebe Aalberts aangesteld om als manager de organisatie aan te sturen. 'Buitenlandse bezoekers vragen ons naar de stikstofcrisis', aldus Aalberts. 'In het buitenland beseffen ze heel goed dat wat hier gebeurt, ook bij hen kan plaatsvinden. Nederland wordt internationaal gezien als gidslaan voor de melkveehouderij.'

Wat is de opzet van de activiteiten van de Dairy Campus?

Aalberts: 'De helft van de inkomsten van Dairy Campus is afkomstig uit projecten en onderzoek, de andere helft is afkomstig uit het melkgeld. Ook voor ons geldt dat goede resultaten bij de koeien belangrijk zijn om uit de kosten te komen. Ondanks dat zeker de helft van onze koeien altijd wel in een onderzoek meedraait, ligt het rollend jaargemiddelde op 9200 kilo melk.'

Wat voor type onderzoek vindt plaats op Dairy Campus?

Aalberts: 'We zijn erg gericht op het verzamelen van dierdata. We voeren wekelijks melkcontrole uit, maar we kunnen ook bloed- en mestwaarden meten en dat koppelen aan voeropnamegegevens. Ook meten we methaan, worden koeien gewogen en leggen we via camera's beelden vast die we met slimme algoritmen kunnen beoordelen. Zo zijn we nu bezig om via camera-beelden te voorspellen of een koe klauwproblemen heeft, zodat we haar vroegtijdig kunnen behandelen.'

De Koning: 'Op Dairy Campus produceren we data, melk is eigenlijk een bijproduct.'

Waarom ligt de focus vooral op het verzamelen van dierdata?

Aalberts: 'Sensoren kunnen boeren steeds beter helpen de efficiëntie op hun bedrijf te verbeteren. Data helpen dit inzichtelijk te

maken. Neem emissies: wellicht word je daar over tien jaar op afgerekend door de politiek of juist voor beloond door de melkfabriek. Dan kan het interessant zijn om zelf een sniffer aan te schaffen, een sensor die methaan meet bij de individuele koe. Data kunnen helpen om te selecteren, om emissiereducties aan te tonen.'

Is het uitvoeren van onderzoek veranderd afgelopen jaren?

De Koning: 'Absoluut. Als je nu een voederadditief test, gaat het niet meer alleen om het in kaart brengen van de effecten op de melkproductie en melksamenstelling. Er wordt nu meer naar het totale plaatje gekeken: wat zijn de gevolgen voor dierwelzijn, voor het milieu en de omgeving? Onderzoek draait nu veel meer om systeembekijken: wat is de impact op het hele bedrijf?'

Welke ontwikkelingen staan er op stapel voor de Dairy Campus?

Aalberts: 'We zijn bezig met het ontwikkelen van een stal van de toekomst. Arbeids-efficiëntie staat boven aan het verlanglijstje. Het idee is dat we via automatisch voeren en melken met één man ruim tweehonderd koeien kunnen verzorgen.'

De Koning: 'Daarnaast hebben we ook wensen voor een emissie-arm en dierwaardig stalsysteem. Ook moet de stal energieneutraal zijn. We hebben het dan ook de werktitel "EVA-stal" gegeven: emissievrij en autarkisch. Daarbij staat autarkisch voor zelf zorgdragen voor zowel energie- als waterbehoefte.'

Aalberts: 'Om emissies te reduceren willen we mest en urine scheiden, waardoor onderkeldering wellicht niet nodig is. Misschien wordt het wel een grote zandbak, of een dichte stal waar je de lucht uit zou kunnen zuiveren. We zijn er nog niet uit.'

Zijn dat niet wat veel wensen voor één stal?

De Koning: 'De ammoniakemissies terugbrengen, dat gaat ons lukken. Methaan reduceren wordt lastiger. Maar de koeien gaan ook weiden en dierwaardigheid staat centraal. Of het allemaal lukt? Geen idee.'

Kees de Koning: ‘Ik baal ervan dat het woord innovatie een negatieve klank heeft gekregen’

Maar daarom zijn we een innovatiebedrijf: laten we hier onderzoeken wat mogelijk is voordat het in de praktijk wordt toegepast.’

Wat bedoelen jullie met een dierwaardig stalsysteem?

De Koning: ‘Er wordt steeds vaker de vraag gesteld welke rol het dier heeft of zou moeten hebben in het huidige voedselsysteem. De stal past zich aan het dier aan, in plaats van andersom. Misschien moeten we wel nadenken of kalveren bij de koe kunnen blijven. De vraag is of je met zo’n dierwaardig systeem ook een hoge arbeidsefficiëntie kunt halen. En hoe zit het met de emissies en de kosten? En ja, al die ideeën kunnen gaan schuren. Maar dat maakt het tot een boeiend proces.’

Is het bedrijfsleven wel te porren voor dit soort ideeën? Als gevolg van de politieke ontwikkelingen staat de sector immers stil.

Het blijft even stil, waarna De Koning antwoordt: ‘De overheid is de directe verbinding met het onderzoek kwijtgeraakt.’
Aalberts vult hem aan: ‘Bedrijven hebben genoeg ideeën, maar er is vooral behoefte aan duidelijkheid. Er wordt erg veel gepraat over een andere vorm van landbouw, maar er worden geen langetermijnkeuzes gemaakt. Innovaties kosten geld en gaan alleen door als er een reële kans is dat een innovatie terugverdiend kan worden.’

Een innovatie die is getest op Dairy-Campus, is de emissiearme vloer. Maar deze wordt inmiddels niet meer door de overheid erkend als emissie-verlagende maatregel.

De Koning: ‘We staan nog steeds achter onze testresultaten. We hebben de vloeren onderzocht volgens het testplan en onder de beschreven condities. Maar de praktijk is weerbarstig, innovaties vragen onderhoud. Wanneer klepjes in vloeren slijten, moet je ze vervangen. Achteraf gezien hadden we wellicht meer moeten benadrukken dat een testsituatie niet per definitie hetzelfde werkt voor de lange termijn in de praktijk.’

Welke ontwikkelingen en innovaties verwachten jullie komende tien jaar?

De Koning: ‘Soms moet je af van een idee dat blijft voortborduren op bestaande situaties. De introductie van de ligboxenstal is een goed voorbeeld. Dat stalsysteem was iets totaal anders dan de grupstal en betekende een revolutie. De ligboxenstal heeft de sector qua arbeidsefficiëntie veel gebracht. Soms heb je een systeemverandering nodig om verder te komen. Wellicht staan we nu op het punt dat er een ander stalsysteem nodig is. Een systeem zonder drijfmest, dat bijdraagt aan minder emissies en meer dierwelzijn.’
Aalberts: ‘De Nederlandse melkveehouderij staat op een kantelpunt. We moeten nog meer de verbinding met de maatschappij

maken. Wij doen dat hier bijvoorbeeld door te investeren in agroforestry, waarbij we samenwerken met provincies, LTO, landbouwcollectieven en natuur- en milieufederaties. Ook hebben we 20 procent van het grasland ingezaaid met kruidenrijke mengsels in projecten met Limagrain en FrieslandCampina. Daarnaast starten we het project SolarMilk, een samenwerking met TNO, WUR en bedrijfsleven, waarbij we hybride vormen van zonnepanelen en melkveehouderij onderzoeken.’

Blijft de Nederlandse melkveehouderij op deze manier ook interessant voor het buitenland?

Aalberts: ‘Ook in het buitenland moeten ze op zoek naar een nieuw evenwicht tussen maatschappij en landbouw. Nederland is een dichtbevolkt land met landbouw en veel dieren. Vanuit het buitenland kijken ze daar met veel belangstelling naar.’
De Koning: ‘In steeds meer landen wordt de vraag gesteld wat het effect is van de melkproductie op de omgeving. Daar hebben wij al ervaring mee. Ook ons innovatieve karakter wordt internationaal gewaardeerd. Waar ik echt van baal is dat het woord innovatie in Nederland een negatieve klank heeft gekregen in de politiek en maatschappij als het over landbouw gaat. Maar juist die innovatie en vakmanschap kunnen bijdragen aan oplossingen. Maar dan moeten we daar wel de ruimte voor krijgen.’ |